

JÓ GYAKORLAT

STRÁZSA TANYA

SZABADSZÁLLÁS

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001 kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

A kiadványt a TÁRS Projekt Foglalkoztatási Munkacsoportja állította össze.

2019

Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.

1138 Budapest, Váci út 191.

Telefon: +36 1 450 3230, +36 1 450 3240

E-mail: titkarsag@fszk.hu

Weboldal: www.fszk.hu

vásárok
kézműves termékek
Otthonház
vendégház
Strázsa Zoo
állatsimogató
motiváció
komplexitás
Strázsa próba
fenntarthatóság
elfogadás
családbarát munkahely
ParaPark
proaktivitás
aktív partnerség
helyi kapcsolatok
nyitottság

A SZERVEZET TÖRTÉNETE, CÉLJAI

Az eredetileg családi céllal megvásárolt tanya rövid idő alatt ismerősök által szívesen látogatott pihenőhellyé vált, így adta magát az ötlet, hogy a tulajdonosok elkezdjenek egyéni vállalkozóként vendéglátással foglalkozni. A vendégek között volt egy enyhe értelmi fogyatékkal élő diáklány, akinek a jelenléte újabb tervek megvalósítása felé vitte a Német családot. A közeg arra inspirálta a lányt, hogy egyre önállóbban viselkedjen, és mivel éppen aktuális volt a kérdés a jövőjével kapcsolatban – mi lesz, amikor kikerül a közoktatásból –, megfogalmazódott a Strázsapróba ötlete, ami a fogyatékkal élők önálló életre történő felkészítését célozta meg. Ehhez az egyéni vállalkozást szövetkezeti forma váltotta fel, majd kiegészült a gyakorlati képzés a foglalkoztatással, valamint támogatott lakhatással. Az eredeti cél a fogyatékkal élő fiatalok jövőjének segítése, támogatása volt, de 2010 óta egyre színesedik a Strázsa Tanya által végzett tevékenységek köre.

A vállalkozás – Strázsa Tanya – a nevét a szabadszállási Strázsa-hegy után kapta.

A SZERVEZET ÁLTAL NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

A Strázsa Tanya többféle szolgáltatást biztosít, melyek elemei az önállóságot, támogató háttérrel, közösséget jelentik a hozzájuk fordulóknak számára.

- Gyakorlatorientált képzése a **Strázsapróba**.
- Támogatott lakhatást biztosít az **Otthonház**.
- **Akkreditált foglalkoztatás** keretében történik a lakók és külső munkavállalók foglalkoztatása.
- A **vendégház** szolgáltatásai bárki számára elérhetőek.
- A **ParaPark** az ép és fogyatékkal élő gyermekek számára egyaránt kihívást jelentő fejlesztőpark.

FOGLALKOZTATÁS

MUNKAERŐPIACI KÖRNYEZET ÉS A FOGLALKOZTATÁS ELINDÍTÁSA

A térség stagnáló munkaerőpiacának jelentős szereplője a Strázsa Tanya. Tevékenységével több helyi vállalkozásnak ad közvetve vagy közvetlen módon munkát, illetve egyben piacot is jelent számukra. Így a szervezet mind Szabadszállás, mind pedig a környező települések életében ismertséget szerzett.

A FOGLALKOZTATÁS TÖRTÉNETE ÉS JELENE

Munkagyakorlat-szerzési lehetőséget kezdetben csak a tanyán adódó feladatok jelentettek. Idővel kialakították a kézműves foglalkoztatót, ahol azok is dolgozhattak, akik számára nem volt megfelelő a tanyán fellelhető feladatok egyike sem. A Strázsa Tanya akkreditált

foglalkozóvá vált, azonban az első években csekély létszám foglalkoztatására kaptak engedélyt. Idén ez a szám 21 főre nőtt. A szervezet a lehetőségeihez mérten minden olyan személyt igyekszik foglalkoztatni, aki szeretne náluk dolgozni. Így jellemzően több foglalkoztatottjuk van, mint ahány főre támogatást kapnak.

A foglalkoztatás három fő területen zajlik. A tanyán **az állatgondozás és udvari jellegű munkák** képviselik az egyik fő vonalat. Ezen a területen jelenleg 3 fiatal dolgozik, akik napi 6 órában látják el feladatukat. Egyikük pedig az egyéni igényeinek megfelelően 3 napot dolgozik a tanyán, 2 napot pedig a kézműves műhelyben. A **vendéglátásban** 3 fiatal vesz részt: besegítenek a szobák takarításában, a reggeliztetésben, valamint az ebédeltetésben. A megterítés, illetve az étkezések utáni takarítás, asztalok letörlése, felmosás az ő feladatuk. Ezt a munkát napi 4 órás foglalkoztatásban látják el. A harmadik fő terület a **kézműves tevékenység**. Kezdetben ez is a tanya területén zajlott, azonban az egyre növekvő létszám miatt a múlt évben egy Szabadszálláson található bérelt épületbe került át a műhely. Itt jelenleg 16 fő dolgozik. Közülük 3 megváltozott munkaképességű (de nem fogyatékos) személy segítői minőségben is jelen van. A kézműves műhelyben dolgozókat napi 4 órás munkaidőben foglalkoztatják. A foglalkoztatásban résztvevők jellemzően azok a fiatalok, akik a Strázsapróbát követően helyezkednek el az akkreditált foglalkoztatásban, rajtuk kívül pedig a környékbeli települések megváltozott munkaképességű lakói dolgoznak itt.

A foglalkozási rehabilitáció jó gyakorlatai

Jó gyakorlat – Strázsapróba

Az első Strázsapróba saját ötlet alapján, pályázati támogatással, a Strázsa Tanyán valósult meg, majd hamarosan önálló akkreditált képzési programmá vált. 5 tananyag egységére épült fel a program, amely folyamatos fejlesztés révén jött létre. Az ismereteket mind elméleti, mind pedig gyakorlati oldalról adják át a fiataloknak az alábbi témákban:

- önálló életvezetés,
- munkagyakorlat szerzés,
- társadalmi ismeretek,
- környezetvédelem,
- szabadidő hasznos eltöltése.

A képzés során megtapasztalhatják a fiatalok, hogy milyen igazán felnőttnek lenni. Hiszen közülük sokan első alkalommal töltenek el napokat a családjuk nélkül. A képzés során is kifejezetten odafigyelnek arra, hogy csak olyan dolgokban nyújtsanak segítséget számukra, amiben arra feltétlenül szükségük van. A „felnőtt léte” erősíti a fiatalokban továbbá az is, hogy bizonyos kérdésekben szabadon dönthetnek. A szervezők fontosnak tartják, hogy a fiatalok megismerjék a lehetőségeiket, és önállóan tudjanak választani. A szabadidő hasznos eltöltése mellett a munkagyakorlat-szerzésben is maguk döntenek el, mely munkatevékenységet érzik leginkább magukénak. Elsőként mindhárom területen kipróbálhatják magukat, napi váltásban. Majd a második héten ahhoz a területhez térhetnek vissza, amelyet maguk választanak ki. A tapasztalat alapján ekkor születnek az igazi eredmények, hiszen azt csinálják, amit a leginkább szeretnek. A munkagyakorlat során kizárólag olyan feladatokat végeznek a fiatalok, amelyek biztonságosak számukra, és

amelyeknek értelme van, tehát ha nem ők végeznék el, akkor másnak kellene azt megcsinálni.

A program nagy sikert futott be, országszerte számos településről érkeztek a jelentkezők, többnyire 10-18 fő vett részt egyszerre a Strázsapróbán. A fogyatékkal élő fiatalok szülei fogalmazták meg elsőként azt, hogy a 2 hetes programot követően legyenek ismétlések. Így jöttek létre a 4 napos Strázsapróbák havi rendszerességgel. Ezt követően pedig az ettől is rendszeresebb munkatevékenység igénye merült fel. Ekkor vált akkreditált foglalkoztatóvá a Strázsa Tanya. A Strázsapróba ma már csak alkalmanként kis létszámmal indul, melynek fő célja továbbra is az önállóvá válás segítése.

Jó gyakorlat – Egyéni fejlődés, fejlesztés

A Strázsa Tanya munkatársai a munkavállalók fejlesztését egyénre szabottan végzik. Már az új munkavállaló érkezésekor feltérképezik, mihez van készsége, képessége milyen az érdeklődési köre. A munkába álláskor lehetőséget biztosítanak arra, hogy a különböző munkafolyamatokba betekintést nyerjen, kipróbálja azokat, majd a gyakorlati tapasztalatai alapján dönthesse el, melyik terület áll hozzá közel. A rehabilitációs tervben meghatározzák, milyen irányban várják az egyén fejlődését, aztán ezt nyomon is követik.

Amikor új munkafolyamatot tanítanak be, arra készítik fel a dolgozót, hogy saját ütemében legyen képes elsajátítani az ismereteket. Így olyan dolgokra is képessé válik, amit sem saját maga, de még a közeli hozzátartozók sem tartottak elképzelhetőnek.

Hatalmas teljesítmény, amikor egy fiatal önálló közlekedésre sikerül megtanítani, vagy a különböző varrási technikákat magabiztosan elsajátítja, de ugyanilyen eredmény a hatékony konfliktuskezelés alkalmazása is. Szintén sikernek tekinthető, amikor a többéves inaktivitást követően a közösségbe való beilleszkedés révén a munkavállaló kezűgyessége napról napra fejlődik, és a mások iránti nyitottsága is pozitív változáson megy keresztül.

Jó gyakorlat – Fenntarthatóság

A Strázsa Tanya a fenntarthatóságra törekszik. Németné Horváth Beáta, a vezető szerint egy erős lábon álló vállalkozás adja az alapot a foglalkoztatáshoz. A pályázatokat lehetőségnek tekinti, amelyek a fejlődéshez, újításokhoz adhatnak lendületet. Nagyon fontosnak tartják, hogy a termékeik piacképesek legyenek. A nem termék-előállításához kapcsolódó munkák jelentős részét lehet ugyan forintosítani, mégsem jelentenek bevételt – ilyen például a vendégház területének rendben tartása, az állatok gondozása. Fontos azonban ezekkel is számolni, mivel kiadásként jelennének meg, ha ezt a foglalkoztatáson belül nem végeznék el. Ma már az akkreditált foglalkoztatásból származó bevételt is visszaforgatják a foglalkoztatásba, ami egy folyamat eredménye. Amikor 10 fővel ment a foglalkoztató, veszteségesen tudott csak működni, hiszen a segítők munkabére, ingatlanbérlet, rezsi költségek elvitték a bevételt. Ma már egyre kiegyensúlyozottabban jönnek a bevételek, de így is minden lehetőséget megragadnak, ami segít, saját részükről pedig mindent hozzátesznek, amit tudnak, hogy a Strázsa Tanya működése hosszú távon fenntartható legyen.

Jó gyakorlat – Proaktivitás, önkénteskedés, érzékenyítés

A Strázsapróba részeként a fiatalok résztvevői voltak a városi rendezvényeknek, ünnepeknek, rendszeresen jártak a piacra. Jelenlétükkel azt erősítették, hogy ők is éppúgy teljes értékű tagjai a városnak, mint az összes többi lakó. Így a város befogadta a fiatalokat, néhányuknak még a nevét is ismerik. A befogadást az is erősítette, hogy 3 fogyatékkal élő fiatal önkéntesként tevékenykedik a városi könyvtárban. Nemrég szabadidős tevékenységként egy jótékonyági rendezvényen vettek részt, amelyre a legtöbb megváltozott munkaképességű munkatárs jelentkezett. Ide ők maguk vették meg a jegyet, ezzel is megmutatva, hogy ők is képesek másoknak segíteni. A jótékonykodás, önkénteskedés egyfajta proaktivitás a Strázsa Tanya dolgozói részéről, hiszen nemcsak várják, hogy elfogadják őket, hanem tesznek is azért, hogy megmutassák magukat, megismerjék őket.

Az akkreditált foglalkoztatás során készülő termékeket piacokon, vásárokon, rendezvényeken értékesítik. Ezekre az alkalmakra a fiatalok is szívesen elmennek. Fontos visszajelzést ad számukra, amikor látják, hogy a vevő megáll, megnéz, megvesz egy-egy terméket, mint ahogy az is, amikor a vevő visszateszi. A vásárokon a fiatalok szívesen megmutatják, el is magyarázzák, hogyan készítik a különböző termékeket, visznek magukkal papírt, amelyből a kosarat készítik. Ezáltal nem csak a termék lesz hiteles, hanem a fiatalok is láthatják, miért dolgoznak.

A Strázsa Tanya az összes rendezvényen képviselteti magát, ahova elhívják őket, többek között városi programokon, különféle ünnepségeken, cicakiállításokon, Piacok Napján. A vásárokon kívül a vendégház vendégei vásárolják a kézműves műhelyben készült termékeket.

Jó gyakorlat – Családbarát munkahely, odafigyelés egymásra

A Strázsa Tanyán minden dolgozó fontos, mindenkire odafigyelnek. Ha azt érzik a munkatársak, hogy a foglalkoztatottnak (segítőknak, ellátottnak egyaránt) segít egy személyes beszélgetés, erre lehetőséget teremtenek, és abban is támogatnak minden kollégát, hogy el tudjanak intézni egy-egy – számukra fontos – ügyet, a családdal kapcsolatos teendőiket minél harmonikusabban össze tudják egyeztetni munkahelyi feladataikkal, sőt, a munkatársak gyermekei is szívesen látott vendégek a tanyán. Nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a változásokat időben, az egyéni gondolkodásmódhoz igazítva készítsék elő, és fogadtassák el a foglalkoztatásban résztvevőkkel. Ezt a fajta hozzáállást legalább olyan fontosnak tartják a siker szempontjából, mint a piacképes termékeket. Cserében a foglalkoztatottak is átérzik a vendégház sikerességének fontosságát és felelősségét, ugyanis szívesen kiveszik a részüket a nem rendszeresen végzett munkákból, mint például a tavaszi udvarrendezés. Ilyenkor közösen főznek, közösen esznek, ezáltal közösségfejlesztő program kerekedik a munkából. Ezen kívül részt vesznek a tanya mindenki számára nyitott rendezvényein is. Ilyen például a majális, amelyre a teljes munkatársi közösség hozzátartozókkal együtt érkezett.

A foglalkoztatás jó gyakorlatai

Jó gyakorlat – Piacképes, igényes kézműves termékek

A Strázsa Tanya kézműves műhelyében a legkülönbözőbb ajándéktárgyak készülnek. A Strázsa Zoo állatfigurái (bárány, kutya, malac, kakas, nyuszi, ló, birka stb.), különböző méretű dizájn hátizsákok, neszesszerek, cicakosarak, cicafigurák, cicajátékok, cicapárnák ugyanúgy megtalálhatóak a termékek között, mint az apró ajándékok a vendégeknek, évszakhoz, ünnepekhez igazított kreatív tárgyak, vagy a papírból fonott kosarak, ajtódíszek és a festett kavicsok.

A termékek elkészítése során a munkafolyamatok legnagyobb részét kézzel végzik, valamint néhányan varrógéppel varrnak. Mindenki azt a részmunkát végzi, amit el tud látni – van, aki csak kitömi a figurát, vagy a papírt sodorja. A foglalkoztatás segítői ugyanakkor hangsúlyt helyeznek arra, hogy váltogassák a munkafolyamatokat, szem előtt tartva azt is, ki miben ügyes. A mennyiség helyett a minőségre törekednek, valamint arra, hogy a munkatársak a legjobb tudásuk szerint igyekezzenek új dolgokat elsajátítani.

Jó gyakorlat – Minőségi munka, szakképzett szakemberek, nyitottság

A kézműves műhely vezetője varrónői végzettséggel rendelkezik, az ő felelőssége, hogy minőségi munka kerüljön ki a munkatársak kezei közül. A Strázsa Tanya vezetői a készítenő termékek tekintetében is nyitottak az újítások és a fejlődés iránt. A termékfejlesztés során saját elképzeléseikből indulnak ki, jó érzékkel tudják eldönteni, miből lesz piacképes termék. Alkalmanként pedig felkérnek egy dizájnert tervezőt, aki segíti az új termékek kialakítását, megtervezését. A tapasztalat alapján a siker az igényes kivitel és a változatos termékkínálaton múlik.

Jó gyakorlat – Motiváció

A mindennapi motivációt a hatékony munkavégzés fontos elemének tartják a Strázsa Tanya dolgozói. A Strázsapróba során mindennap megválasztották a nap dolgozóját, akit a többiek megünnepeltek. A nap dolgozója választhatott egy dalt, amit közösen elénekelték. A nap dolgozóját a strázsapróbázók választották ki maguk közül. Ez a nagysikerű gyakorlat azt eredményezte, hogy mindenki arra törekedett, hogy ő is a nap dolgozója legyen, így mindnyájan odafigyeltek arra, hogy jól tegyék a dolgukat.

Motivációt segítő elem a hétindító beszélgetés is. Ennek során átbeszélnek az előttük álló feladatokat – ki miben tud részt venni a megvalósítás során, mik az aktuális kérdések, események. A változásokról is folyamatosan beszélnek azt hangsúlyozva, hogy nem valami ellen, hanem valamiért történnek a dolgok.

Ugyanakkor persze mindenkinek lehet rossz napja, ilyenkor egy kis humor és odafigyelés segíteni szokott.

Jó gyakorlat – A partnerség tudatos építése

A szervezet vezetői folyamatosan keresik a lehetőséget újabb kapcsolatok kialakítására. Egy távmunkában – jellemzően Budapesten – dolgozó munkatársuk révén a fővárosi

eseményeken és rendezvényeken is jelen tudnak lenni, lehetőségük van ismerkedni, hosszú távú együttműködések kialakítani. A számos kapcsolat révén sokféle tudásra tesznek szert, ezért már őket is sokan keresik azért, hogy tőlük tanuljanak.

Sok partnerüket a vállalkozásnak köszönhetik – számos helyi vállalkozás jut a Strázsa Tanya működése révén jövedelemhez. Az élelmiszerek beszerzésétől kezdve, a meleg ételek megrendelésén és a mosodai tevékenységen keresztül a karbantartásig, a fiatalok utaztatásáig a helyi vállalkozások szolgáltatásait veszik igénybe. Kiszervezett szolgáltatásokat is biztosítanak a Strázsa Tanyán megszálló vendégek számára, az ezeket nyújtó szervezetekkel szintén jó kapcsolatot ápolnak. Ilyen szolgáltatás például a szomszéd település kalandparkja, a kecskeméti vadaspark, a planetárium, a viperafarm. A tanya gyakran helyszínként szolgál városi eseményeknek is.

A partnerség további haszna, hogy megismerik a Strázsa Tanya által foglalkoztatott fiatalok munkáját, ezáltal elfogadják magukat a fiatalokat is.

Jó gyakorlat – Megváltozott munkaképességű segítők, munkacsoport vezetők, saját vezetők

Minden munkaterületnek van segítője. Vannak területek, ahol megváltozott munkaképességű személy a segítő, de a munka jellegéből adódóan – például az udvari munkák és a vendégházi munkák esetében – a segítő ép munkatárs. A vezetőség igyekszik minél több segítőt alkalmazni, akik ugyanúgy kiveszik a részüket az aktuális feladatokból amellet, hogy a rájuk bízott csoport munkájáért is felelnek.

Ahogy megnőtt a munkavállalók létszáma, úgy találták, hogy a jobb irányíthatóság érdekében érdemes a különböző egységeknek, feladatoknak saját vezetőt kinevezni. Külön vezetője van a vendégháznak, foglalkoztatásnak, adminisztratív feladatoknak, a támogatott lakhatásnak is (ami más szervezeti formában működik). Egyedi sajátosság, hogy az egységek vezetőit igyekeznek a saját munkatársaik közül kiválasztani, kiképezni.

Ezt a felosztást alkalmazták a kézműves műhelyben is. A tevékenységek alapján 3 kis csoportra osztották fel a munkatársakat, a műhely terét is ennek megfelelően alakították. A pozitív visszajelzések alapján kijelenthető, hogy ezzel az intézkedéssel nem elaprózták, hanem koncentrálták az erőiket.

Jó gyakorlat – Komplexitás

Az egyén egész életére komplexen tudnak hatást gyakorolni azáltal, hogy a szülők érzékenyítésével kezdődik a folyamat, majd a felkészítés során nem kizárólag egy-egy területre fókuszálnak, hanem az összes hasznos tudást igyekeznek átadni. Felkészítik a fiatalokat arra, mi várható abban az esetben, ha nem otthon lakik az ember, és önállóan néz szembe a különböző kihívásokkal, legyen az egy munkaszerződés megkötése, vagy részvétel egy városi rendezvényen. A felkészítés mellett megjelenik a képzés, a foglalkoztatás, biztosítanak támogatott lakhatást, mindemellett adnak alternatívát a szabadidő eltöltésére, segítenek a közlekedés önálló elsajátításában, de még az egészséges életmóddal kapcsolatos tudnivalókat is megosztják a fiatalokkal. A drámafoglalkozás ugyanúgy megtalálható a Strázsa Tanya programjai között, mint a farsang, a fogászati kezelés, vagy a védőnő által biztosított felvilágosító óra. A Strázsa Tanya működése komplexitása mellett egyéni igényekre szabott és fenntartható.

A FOGLALKOZTATÁS FEJLESZTÉSE

Jövőbeli tervek

A következő fontos fejlesztés egy pályázathoz kötődik. Amennyiben a Strázsa Tanya megnyeri a projektet, újabb 24 fő alkalmazása válik majd szükségessé. Az elképzelés egy, a család minden tagjának élményt nyújtó szabadidőpark lenne, ami a helyi hagyományokat is figyelembe veszi.

A vendégház szobáinak felújítása, egységesebbé tétele már most folyamatban van, ezen kívül pedig wellness részleg kialakításával teszik még teljesebbé a kínálatot.

ParaPark

A Strázsa Tanya területén működő ParaPark egy igazán egyedülálló fejlesztés Magyarországon. Egy olyan fejlesztő játszótér ez, ahol az ép és fogyatékkal élő gyerekek együtt tudnak játszani. Németné Horváth Beáta, igazgató elnök saját gyerekkori tapasztalata nyújtotta a ParaPark alapötletét, szerinte a gyerekek közös nyelve a játék, az akadálymentesítés révén pedig együtt tudnak lenni a fogyatékkal élő gyerekek ép társaikkal. A közös élmények hatására később is természetes lesz számukra a kommunikáció és az elfogadás. A ParaParkban található fejlesztő eszközök bővítése is a jövőbeli tervek között szerepel.

TUDÁSÁTADÁS

A Strázsa Tanyát számos más szervezet kereste már fel tapasztalatszerzés, tanulás céljából. A megkeresések nagy számára való tekintettel igyekeznek konkrét időpontokra időzíteni a jelentkezéseket. A Strázsa Tanya munkatársai az évek során rengeteg tapasztalatra tettek szert, az így megszerzett tudás komoly értéket képvisel. Az ismeretátadó programok bevétele egyrészt újabb forrás a szervezetnek, másrészt az érdeklődők jelképes összegért jutnak hozzá tevékenységüket segítő, fontos információkhoz. A vezetőség előzetes bejelentkezést követően szívesen fogadja az érdeklődőket.

INTÉZMÉNYI ADATOK

Vezető: Németné Horváth Beáta Veronika
Intézmény neve: Strázsa Tanya Turisztikai és Képző Közhasznú Szociális Szövetkezet
Intézmény címe: 6080 Szabadszállás, Alsószőlők 2702/2.
Telefonszám: +36 20 368 52 15
Honlap: <http://www.strazsatanya.com/>
E-mail: strazsatanya2@gmail.com
Foglalkoztatási forma: akkreditált foglalkoztatás

Támogatott lakhatás

Vezető: Németné Horváth Beáta Veronika
Intézmény neve: Strázsa-Kégli Nonprofit Kft.
Intézmény címe: 6080 Szabadszállás, Alsószőlők 2702/2.
Telefonszám: + 36 20 368 52 15
Honlap: <http://strazsatanya.com/>
E-mail: strazsakegli@gmail.com
Szolgáltatás: támogatott lakhatás